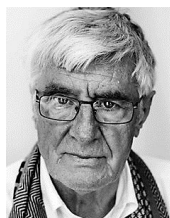

COLUMN

PAUL GOOSSENS

Brexit à la flamande

Voor een kandidaat-premier waren het memorabele, zelfs grensverleggende woorden. ‘Als we 30 procent halen,’ zei Jan Jambon (N-VA) in januari, ‘dan zijn we incontournable en is het ook moeilijk om federaal zonder ons te regeren. Als dat tot onbestuurbaarheid leidt, is dat maar zo. Als dat de trigger is voor het confederalisme, is dat een goede zaak.’ Dankzij de sprong voorwaarts van Vlaams Belang is de N-VA al met 25 procent incontournable. Zelfs een zwaar gehavende partij kan het land in de onbestuurbaarheid duwen. Die prijs voor het confederalisme wil de N-VA graag betalen. Correctie, wil ze de burger laten betalen. Onbestuurbaarheid doet immers pijn. Niet zozeer in de villa’s van Brasschaat, wel in de wijken waar het cijferen is om het einde van de maand te halen.

Ondertussen rolt Vlaams formateur Bart De Wever het plan-Jambon uit. Op de vraag hoe de impasse over de federale regering moet worden opgelost, luidt het antwoord onveranderlijk: ‘confederalisme’. Zo pakte de grote versimpelaar Nigel Farage het in 2016 aan. Of het nu over migratie, werkloosheid, gezondheidszorg of vossenjacht ging, de oplossing voor al die problemen heette ‘Brexit’. Na meer dan duizend dagen onderhandelen is de Brexit nog altijd een fantoom. Ondertussen heeft het Britse parlement zich te pletter gestemd, niets beslist en is het Verenigd Koninkrijk aan een naamsverandering toe. Nooit was het verdeelder dan vandaag.

Wat de brexiteers compleet onderschat hebben, is de vervlechting van hun land met de Europese Unie. Hoewel de Britten pas in 1972 lid werden van de Europese Gemeenschap, zijn ze ondertussen met duizenden draadjes aan de Unie gebonden. Als je die wilt doorknippen, kom je er niet met fijne chirurgie. Daarom schuiven de ultra’s steeds nadrukkelijker een ‘no deal’, een eufemisme voor een

brutale amputatie, naar voren. Een zeer onverantwoorde gok. Goed voor een daling van 8 procent van het Britse bbp, rekende de Bank of England eind vorig jaar uit, en een daling van het Britse pond met 25 procent. Dat is het avontuur ver voorbij, dat is politiek masochisme.

Het confederalisme van de N-VA is allerminst ingegeven door zorg voor goed bestuur of democratie

Het confederalisme waarmee de N-VA leurt, is een tweelingbroertje van de Brexit. Opnieuw wil het een weefsel, dat zoveel ouder, taaier en fijnmaziger is dan het Brits-Europese, doorknippen. De kans dat een en ander via onderhandelingen kan worden beslecht, is even groot als bij de Brexit. Het

confederalisme van de N-VA is een besmet project. Het mist oprechtheid, omdat het allerminst is ingegeven door zorg voor goed bestuur of democratie. Die kwaliteiten werden er pas later opgeplakt. In wezen is het de salonversie van separatisme of Vlaamse onafhankelijkheid. Het is het plan B van een nationalistisch dogma en een ideologische roes. Ook op dat punt is het een doorslagje van de Brexit. Zoals Farage uit Europa wilde stappen, zo willen De Wever & co. uit België stappen. Pas toen bleek dat een soevereine Vlaamse staat in Vlaanderen geen draagvlak had, werd het confederalisme in de etalage gezet.

Vandaar het wantrouwen aan de andere kant van de taalgrens. Een beetje verstandige onderhandelaar probeert dan goodwill te scheppen. Het schrappen van de passus in artikel 1 van haar statuten 'dat de Nieuw-Vlaamse Alliantie logischerwijs voor de onafhankelijke republiek Vlaanderen kiest' zou een betekenisvolle geste kunnen zijn. Geen haar op het hoofd van de 'founding fathers' van de N-VA dat daaraan denkt. Ze zijn de gevangenen van een collectieve allergie voor België.

Tot daaraan toe. Erger is dat hun verbeeld België steeds meer mythe en steeds minder realiteit is. Bijgevolg rammelt hun confederale model. Voor de N-VA bestaat er geen waarheid over België buiten het cijfer twee: twee talen, twee gemeenschappen, twee democratieën. Dus zijn het Vlamingen en Walen en zij alleen die als notarissen van de confederale boedelscheiding optreden. Of dat duale België ooit bestaan heeft, doet er niet toe, zeker is dat het vandaag fictie is. Brussel is de Vlaams-Waalse voorgedij ontgroeid. Op zijn beurt manifesteert het zich als een gemeenschap met een eigen verbeelde identiteit. Een onderhandeling over het confederalisme is slechts denkbaar indien Brussel als volwaardige partner aan de onderhandelingstafel zit en mee kan beslissen. Ook over het arbeidsmarktbeleid en sociale bescherming. Terecht, want het voorstel van de N-VA voor het Brusselse zekerheidsstelsel (shoppen tussen Vlaamse en Waalse sociale zekerheid) is even absurd als een vierkante cirkel.

De N-VA heeft een punt als ze stelt dat het land in onbestuurbaarheid dreigt weg te zinken. Dat ze daar zelf de organisator, zo niet de promotor van is, mag ook vermeld worden. Of het confederalisme de federale impasse kan doorbreken, vergt een overdosis blind geloof. Zeker is dat het een uitputtende marathon van vele honderden dagen wordt, die met grote waarschijnlijkheid op een mislukking eindigt. Ondertussen rijst de vraag wie op de federale winkel let. Het demissionaire kabinet, een voorlopig bewind, een militaire junta of toch de PS en de N-VA? Het wordt wachten op het vallen van de bladeren en de veto's.